

ESTOTE BENEDICTI

občasník samporských benediktínov • 28. číslo • Veľká noc 2021

Niet ho tu. Vstal z mŕtvych!

(Lk 24,6)

Obsah

Slovo od otca priora	3
<i>o. Vladimír</i>	
Patríme Pánovi	4
<i>o. Ján</i>	
Infoservis	5
Nevzdaľovať sa od Jeruzalema	6
<i>opát Szymon Hiżycki OSB</i>	
Z príhovorov o kresťanskom živote	7
<i>Sv. Makarius Egyptský</i>	
Vezmem kalich spásy a budem vzývať meno Pánovo (Ž 116,13)	8
<i>Juraj Pigula OSA</i>	
Ja som život (Jn 14,6)	10
<i>o. Jakub</i>	
Posvätné znamenania	11
<i>Romano Guardini</i>	
Z histórie benediktínov na Slovensku	12
<i>br. Svorad Mária, o. Ján</i>	
Z kláštornej knižnice	13
<i>br. Juraj</i>	
Milovať môžeme len to, čo poznávame	14
<i>rozhovor s Ivanom Moďorošim</i>	
Nevädnúci kvet	16
<i>Ivan Moďoroši</i>	
Máj – mesiac prisľúbenia; Svätá Mária	18
<i>sv. John Henry Newman</i>	
Naši obláti	20
<i>Vierka Sobotová, Miloš Kurek</i>	
Obrazy zo života v našom kláštore	22
<i>o. Cyprián</i>	
Zmena – áno či nie?	24
<i>o. František</i>	
Osemsmerovka	27

Estote benedicti, č. 28, 4. 4. 2021.

Občasník priaznivcov a podporovateľov benediktínskeho mníštvu na Slovensku.

Redakcia: o. Ján Dolný OSB, o. Cyprian Tomaszczuk OSB, br. Juraj Paľov OSB

Grafická úprava: o. Michal Mária Kukuča OSB.

Nepredajné.

Slovo od otca priora

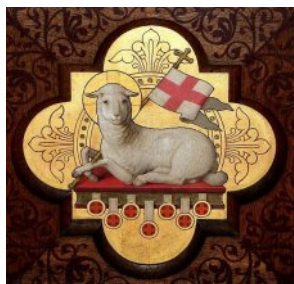
Doba, v ktorej žijeme, dostane mnohé privlastky. Jeden z nich môže byť aj „doba zatvorených dverí“. Zatvárajú sa dvere kostolov, pútnických miest, hotelov, reštaurácií, športových stredísk, ubytovacích zariadení a ďalších objektov. Zatvorené dvere zamedzujú vstup dovnútra. Iné zatvorené dvere, napr. na

karanténnych strediskách, covidových oddeleniach v nemocniciach, príbytkoch s pozitívne testovaným obyvateľom, nedovoľujú odchod von. Strach zatvára dvere tých, ktorí sa chcú cítiť bezpeční pred nákazou. A sú aj dvere zatvorených srdiec, aby ich nič nevyrušilo. Napokon veľkonočné sviatky tiež hovoria o zatvorených dverách, ktoré chránili Ježišových učeníkov pred Židmi. Cez tieto zatvorené dvere vstupuje zmŕtvychvstalý Ježiš. Prináša vzácne dary: pokoj, Ducha Svätého, odpustenie, vieru, nádej...

Ani zatvorené dvere našich čias, nech už je dôvod ich zatvorenia akýkoľvek, nebránia Ježišovi, aby vstúpil so svojimi darmi. Doslova sú istou provokáciou prejsť cez ne, dostať sa k tým, ktorí sú na druhej strane. A čo nám ponúka? Dotknúť sa jeho rán, vložiť prst do prebodnutých rúk a nôh, vložiť ruku do otvoreného boku. Chce, aby sme sa dotkli jeho doráňaného mystického tela v ktoromkoľvek trpiacom blížnom. Prvý okamih môže byť trápny a zmätený, ale napokon predsa len prináša pokoj a milosrdenstvo v odpustení. Silu na to dáva Duch Svätý, ktorého aj nám ponúka slovami: „Prijmite Ducha Svätého.“

Všetkým prajem, aby sme hľadali spôsob, ako prechádzať zatvorenými dvermi k ľudským srdciam a sprostredkovali im dary Zmŕtvychvstalého. Vďaka tomu sa opätovne vzájomne uistíme, že Ježiš žije.

Nech je aj tento náš občasník malým znamením jeho lásky, ktorá prekonáva všetky hrádze. Milostiplné a požehnané veľkonočné sviatky vyprosujú benediktíni.

V mene celého spoločenstva bratov benediktínov v Kláštore Premenenia Pána v Sampore ďakujeme všetkým našim priateľom a dobrodincom, ktorí nás podporujete svojou priazňou, modlitbami, obetami a milodarmi. Všetkých Vás zahrňame do našich modlitieb a prajeme Vám v tieto veľkonočné sviatky milosť, zdravie a pokoj od nášho zmŕtvychvstalého Pána.

Redakcia Estote benedicti

Obdobie jari je v Sampore zvláštne, a to polohou tejto lokality na úpätí Nízkyh Tatier. Je to miesto s drsnejšou klímou, ako to už býva v krajoch pod horami. Ľudia z okolitých dedín navyše nazývajú túto časť chotára „studená dolina“. Niečo na tom je, lebo občas si pri cestovaní všimam, že kým sa na okolí biela prikrývka už stratila, u nás sa sneh ešte stále drží. Z hľadiska neskorých jarných mrazov vie byť rozdiel dvoch alebo troch teplotných stupňov kritický. Už sa stalo, že nám pomrzli kvety jahôd, ovocných stromov aj viniča. Nie sme Podunajská nížina, skonštatoval raz otec František.

A predsa je jar v Sampore krásna. Okolité lúky a kopce sa roz zelenajú, rozkvitnú kvety a na poli vyklíčia prvé výhonky. Vtáci za svitania ohlušujúco štebotajú a jahňatá na paši veselo poskakujú. Lúka divoko vonia, tvár hladí čerstvý vánok a hrebene hôr sa kúpu v slnečnom jase. Nedá sa vnímať tolko slovenskej krásy a necítiť vlnu šťastia v srdci.

Ktosi raz povedal, že naše šťastie vyplýva z toho, či sa v živote zameriavame na veci dobré alebo zlé. Naša viera však ide ďalej. Učí nás zameriavať pozornosť na to najväčšie dobro zo všetkých: vykúpenie Kristovou smrťou na kríži a zmŕtvychstaním. Šťastie veriaceho človeka podľa mňa preto spočíva v ďakovaní Bohu v každej chvíli – dobrej i zlej. Či sa nám darí, či nedarí, či sa tešíme alebo smútime, či sme zdraví alebo trpíme na tele, alebo na duši, stále pre nás platí: „Pri všetkom vzdávajte

vdaky, lebo to je Božia vôľa v Kristovi Ježišovi pre vás!“ (1 Sol 5,18). Veď „či žijeme alebo umierame, patríme Pánovi“ (porov. Rim 14,8). „Patríme Pánovi“ – to je obsah slova „vykúpenie“.

V duchu veľkonočnej viery nás opät Szymon z nášho materského kláštora v poľskom Tynci vo svojej úvahe povzbudzuje, aby sme sa nevzdávali od spoločenstva s Kristom, lebo „Pán nám neprestajne ukazuje, že to najlepšie je ešte len pred nami“. Čo znamená vziať „kalich spásy“ a piť ho spolu s Ježišom, rozjíma text otca augustiniána Juraja Pigulu. „Milovať môžeme len to, čo poznávame“, hovorí otec Ivan Mođoroši v rozhovore, ktorý povie veľa o jeho vlastnom srdci. Mesiacu máj – mesiacu Panny Márie sú venované texty sv. Johna Henryho Newmana. Ďalšie stránky slovom i fotografiami prinášajú obrazy zo života nášho spoločenstva.

Súčasťou tohto vydania *Estote benedicti* je aj niekoľko darčiekov: malá krížová cesta s rozjímaniami otca priora Vladimíra (ospravedľňujeme sa za chybičku krásy pri 14. zastavení, ktorá vznikla pri tlači), zvláštna príloha k mimoriadnemu Roku sv. Jozefa v strede časopisu a obrázok s modlitbou k Svätej rodine, k úcte ktorej je zasvätený tento rok vedno s úctou k sv. Jozefovi.

Za všetkým, čo sa ukrýva v tomto časopise, stojí naša veľká vďačnosť ľuďom, ktorí nás podporujú a majú radi. Prajem vám príjemné čítanie!

o. Ján

Zmena sa udiala v redakcii nášho občasníka. Zodpovednosti šéfredaktora sa po otcovi Františkovi ujal otec Ján. Otcovi Františkovi patrí hlboká vďačnosť celého nášho spoločenstva za roky namáhavej redakčnej práce, počas ktorých pod jeho taktovkou uzrelo svetlo sveta 27 čísel *Estote benedicti*. Otcovi Jánovi zase vyprosujeme v jeho práci veľa síl a inšpirácie Duchom Svätým.

Od februára sa členovia spoločenstva tri dni v týždni zapájajú do dobrovoľníckej činnosti na Železničnej poliklinike vo Zvolene. Naši bratia pomáhajú pri testovaní a očkovaní na COVID-19.

Prvého februára, v predvečer sviatku Obetovania Pána, prijal počas obradu obliečky br. Peter Dupkala mníšsky habit. Završil tým ročné skúšobné obdobie nazývané postulát a oficiálne vstúpil do obdobia noviciátu v našom kláštore.

Na sviatok sv. Školastiky zložil prvé sľuby br. Juraj Paľov. Hoci sa na slávnosti z dôvodu zdravotníckych nariadení s mníšskou komunitou zúčastnili iba Jurajovi najbližší príbuzní, v úzkom kruhu sme udalosť prežívali s o to intenzívnejšou radosťou.

Na slávnosť sv. Jozefa 19. marca prijal mníšsky habit br. Pavol Lompart, a tým taktiež začal obdobie noviciátu.

Aj v uplynulom období sme striedali čas modlitby s prácou. Bratia Jakub, Igor a Rastislav Mária vymaľovali cely, z ktorých sa odsťahovali mnisi a tiež i iné spoločné miestnosti, ktoré

budú k dispozícii hosťom v Dome hostí. Dokončili sme drevený obklad vstupov do výťahu v klauzúrnej časti, aby mohol byť spustený do prevádzky. Takmer je dokončený interiér sakristie. V najbližšom období začneme pokrývať plechom nový refektár. Zároveň sa začnú kúrenárske, vodárenské a elektroinštalačné práce a následne omietkové práce na novej práčovni a refektári. Okrem toho sa uskutočnia niektoré menšie stavebné úpravy v Dome hostí v trakte skladov a prepojovacích chodieb.

V čase, keď pripravujeme toto číslo, ešte nevieme, či vzhľadom na protiepidemické opatrenia bude dovolené verejné zhromažďovanie na bohoslužbách počas Veľkonočného trojdnia. Odporúčame vám priebežne sledovať oznamy na našej webovej stránke www.benediktini.sk.

Tu si povedali: „Či nám nehorelo srdce, keď sa s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma?“ A ešte v tú hodinu vstali a vrátili sa do Jeruzalema. (Lk 24,32-33).

Medzi evanjelióvymi svedectvami o Ježišom zmŕtvychvstani má osobitné miesto správa o stretnutí vzkrieseného Pána s dvoma učeníkmi na ceste do Emauz. Jej skladba zodpovedá štruktúre každej eucharistickej liturgie, čiže stretnutiu s Ježišom pri dvoch stoloch: slova a chleba. Prvý stôl je zobrazený spôsobom spoločnej cesty. Učeníkom smerujúcim do Emauz Ježiš po ceste vykladá Písmo, vysvetľuje im úlohu Mesiáša a nevyhnutnosť jeho utrpenia a smrti, ktoré znamenajú spásu pre celý svet. Všimnime si, že učenci sa vzdávajú od Jeruzalema; miesta, kde sa odohrali všetky tieto spásne udalosti. Je to situácia prehry. Hovorí: „A my sme dúfali, že on vykúpi Izrael.“ (Lk 24,21). Svedčí to o tom, že

už na Ježiša nechcú myslieť, jednoducho odchádzajú, aby zabudli a začali nový život. Ježiš sa ich svojím slovom snaží obrátiť. Dokáže to

dosiahnuť doslova: ešte v ten istý večer sa učeníci vrátia do Jeruzalema. Svojou „katechézou“ – komentárom Písma sa dotýka ich srdc: „Či nám nehorelo srdce, keď sa s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma?“ (Lk 24,32).

Potom nasleduje druhá časť. Učeníci Pána zdržia a on s nimi zostáva, sadá si k stolu, a tak ako pri Poslednej večeri, láme chlieb a podáva im. Podľa tohto gesta ho učeníci hneď spoznajú a vracajú sa do Jeruzalema. Ježišovo úsilie malo zmysel, Pán s nimi dosiahol dokonalý úspech. Samozrejme, lámanie chleba nie je alúziou iba Poslednej večere, ale aj eucharistickej liturgie.

Od eucharistickej liturgie sme v dnešnom čase oddelení kvôli opatreniam v dôsledku pandémie. Dúfajme, že to už takto nebude dlho trvať. Je veľmi správne, ak máme pravdivú a autentickú túžbu po eucharistickom Pánovi. Zatiaľ nám však zostáva k dispozícii stôl slova. Môžeme sa modliť prostredníctvom biblických textov – čítať a rozjímať nad Božím slovom. Pritom prosíme, aby aj nám horelo srdce, keď k nám hovorí cez Sv. písmo, zvlášť cez evanjeliá a Skutky apoštolov. Nad tými rozjímajme v tomto veľkonočnom čase, aby rástla naša viera a aby sme sa príliš nevzďaľovali od Jeruzalema. Práve teraz môžeme byť pokúšaní beznádejou a zúfalstvom, aby sme sa odtiaľ vzdialili. Pán Ježiš nám však neprestajne ukazuje, že to najlepšie je ešte len pred nami.

Opát Szymon Hiżycki OSB

Z knihy *Dziennik z czasu zarazy*
preložil **o. Blažej**

Z Príhovorov o kresťanskom živote sv. Makaria Egyptského

Svätý Makarios Egyptský (známy aj pod prírmeniami Starší, Veľký alebo Lampa púšte) je jedným z púštnych otcov 4. storočia. Pre pústovnícky život sa rozhodol po dovršení tridsiatich rokov. Neskôr bol vysvätený za kňaza a stal sa predstaviteľným mníšskeho spoločenstva v egyptskej Thebaide. Svätosťou života pritiahol mnoho nasledovníkov. Ako autorovi sa mu pripisuje 50 príhovorov a jeden list. V západnej cirkvi sa jeho spomienka slávi 15. januára.

S našou spásou je to tak, ako keď kráľ nájde úbohého a slabého človeka. Nepohoršuje sa nad ním, ale liečivými prostriedkami začne hojiť jeho rany. Prenesie ho do svojich palácov, oblečie do purpuru a diadému a dá mu miesto spolustolujúceho na bohatých hostinách. Práve takto nebeský kráľ Kristus zostúpil k slabému človekovi, vyliečil ho a pripojil k svojej kráľovskej hostine. Pritom však na vôľu nevykonáva žiaden nátlak, ale pôsobí poučením, keď preukazuje takúto česť.

V evanjeliu sa píše, ako Pán vyslal svojich sluhov, aby pozvali tých, ktorí chcú prísť, a tým ohlásil: „Hostinu som pripravil!“ (Mt 22,4). Ale pozvaní odmietli a vyhovárali sa. Napríklad jeden: „Kúpil som päť párov býkov.“ Iný: „Oženil som sa.“ (Lk 14,19-20). Z toho vidíš, že ten,

ktorý pozýva, je pripravený. Účasť odmietli pozvaní. A sami na tom prirodzene nesú vinu. Vidíš, že Pán im pripravil nebeské kráľovstvo a pozýva ich, aby vstúpili. Oni však nechcú.

Pán neustále klope na dvere našich srdc. Chce, aby sme mu otvorili, aby mohol vstúpiť a spočinúť v našich dušiach a vytvoriť si v nás svoj príbytok. Hovorí predsa: „Hľa, stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem.“ (Zjv 3,20) Kvôli tomu rád pristúpil na to, aby prijal veľa utrpenia. Svoje telo vydal smrti, aby nás tak vykúpil z otroctva,

aby mohol prísť k našej duši a vytvoriť si v nej svoj príbytok. Pretože pre našu dušu je on stravou, nápojom, odevom i ochranou a celou. Preto stále klope na dvere a praje si k nám vstúpiť. Prijmime ho teda a uvedme do svojho vnútra. Pretože jedine on je pre nás potravou a nápojom a večným životom. A každá duša, ktorá ho neprijala a už teraz mu v sebe nedopriala spočinutie alebo, presnejšie povedané, sama v ňom nespočinula, nedostáva dedičstvo so svätými v nebeskom kráľovstve. Nemôže vstúpiť do nebeského príbytku. Ty sám, Pane Ježišu, nás tam uved!

Ikona: Mikołaj Jastrzębski OSB, Makariusz Wielki.

Zo seriálu výtvarných diel *Otcovia púšte*. Publikované so súhlasom autora.

Keď sa Ježiš opýtal svojich priateľov Jakuba a Jána, synov Zebedejových: „Môžete piť z kalicha, z ktorého mám piť ja?“ (Mt 20,22), položil otázku priamo aj do môjho života. Dnes pociťujem túto otázku ako duchovnú výzvu: „Môžem ja, môžeme my piť z kalicha, z ktorého pil Ježiš?“ Piť z kalicha znamená totiž omnoho viac ako to, čo obsahuje, ako to, čo jednoducho prehltne. Piť z kalicha života znamená držať ho, zdvíhať a piť. Je to komplexná oslava ľudského bytia. Môžeme však my náš život držať, môžeme my náš život zdvihnúť a piť ho, ako to urobil Ježiš?

Držať kalich

Skôr ako sa z kalicha napijeme, musíme ho držať. Dať si pohár vína znamená viac ako iba piť. Človek musí vedieť, čo pije a je treba vedieť o tom aj niečo povedať. Nejako podobne je to aj s našim životom: Nestačí ho iba žiť. Musíme vedieť, čo žijeme a čo prežívame. Zabúdame, že nezodpovedný a nerozvážny život nie je hodnotný. K podstate ľudskosti patrí, že si predstavu o živote práve rozmyšľaním a rozprávaním prehľbujeme a formujeme.

Držať kalich života vo svojich rukách znamená podrobiť náš život kritickému pohľadu. Na to je potrebné mať veľa odvahy, lebo úvaha o živote môže aj lakať. Predsa intuitívne vieme, že bez kritického pohľadu na život skoro stratíme správny smer.

Kalich utrpenia

Môžete piť kalich, ktorý mám piť ja?, opýtal sa Ježiš dvoch svojich priateľov. Oni odpovedali „áno“, ale nechápali, čo tým myslel. Ježišov kalich je kalich bolesti, nie iba toho nášho vlastného, je to kalich

celého ľudstva. Je to kalich biedy, týrania, opustenosti, odmietnutia, osamelosti a nezmerateľnej smrteľnej úzkosti. Je to kalich plný horkosti.

Keď nadišla hodina, v ktorej Ježiš musel tento kalich piť, povedal: „Moja duša je smutná až na smrť“ (Mt 26,38). Jeho strach bol tak veľký, že „mu pot stekal na zem ako kvapky krvi“ (Lk 22,44). Jeho blízki priatelia Jakub a Ján, ktorých sa pred časom pýtal, či môžu piť kalich, ktorý bude piť on, boli síce pri ňom, ale spali (porov. Lk 22,45). V hlbkej osamelosti sa Ježiš hodil na zem a prosil: „Otče, ak chceš, vezmi odo mňa tento kalich!“ (porov. Mt 26,39).

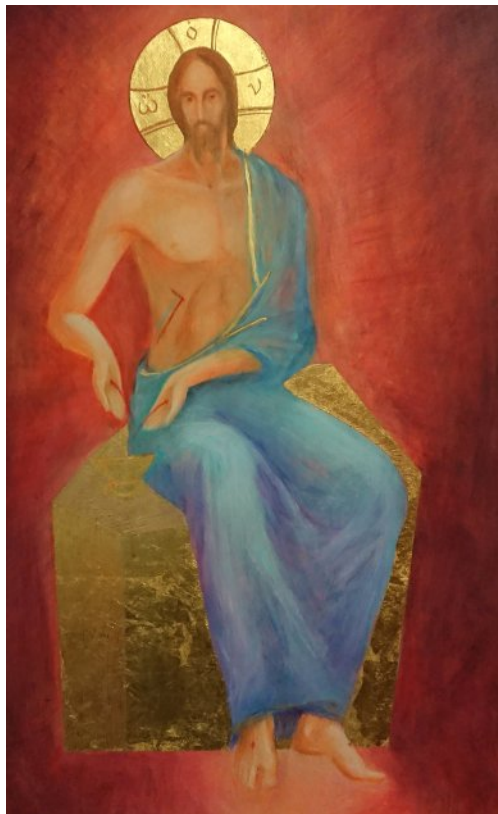
Odhliadnuc od všetkej opustenosti, ktorú Ježiš cítil na tele i duši, predsa bol duchom spojený s „Abba“, nazýval ho drahým Otcom. Táto vnútorná jednota, ktorá presahuje všetok ľudský rozmer, umožnila Ježišovi, aby sa prosba „Otče, vezmi odo mňa tento kalich,“ premenila na modlitbu k Tomu, ktorý ho nazval „môj milovaný Syn“. Ani smrteľná úzkosť nemohla pretrhnúť toto puto lásky. Vďaka tejto duchovnej podpore, tejto vnútornej jednote so svojím Otcom mohol On držať kalich v rukách a prosiť: „Otče, no nie ako ja chcem, ale ako ty“ (Mt 26,39).

Kalich požehnaní

Pozdvihnúť, pozdvihovať kalich znamená súčasne aj niekomu žehnať. Keď Ježiš večer pred svojím umčením berie do rúk kalich, je to kalich novej a večnej zmluvy; kalich, ktorý nás navzájom zjednocuje do spoločenstva lásky s Bohom. Ježiš vzal všetky bolesti na seba a vyvyšil ich na kríži nie ako kliatbu, ale ako požehnanie. Ježiš premenil kalich hnevu na kalich požehnaní. To je tajomstvo Eucharistie. Ježiš za nás zomrel, aby sme

my žili. Vylial za nás svoju krv, aby sme našli nový život. Vydal sa za nás, obetoval sa, aby sme mohli žiť v spoločenstve. Stal sa pre nás pokrmom a nápojom, aby sme boli posilnení na ceste k večnému životu, na ceste do večnosti. Je to tiež to, čo mal na mysli, keď po večeri vzal kalich hovoriac: „Tento kalich krvi je kalichom novej a večnej zmluvy, ktorá sa vylieva za vás“ (porov. Lk 22,20).

Eucharistia je posvätné tajomstvo, cez ktoré všetko, čo sme pocítovali ako kliatbu, odteraz zakusujeme ako požehnanie. Naše utrpenie, naša bolesť už viac nemôžu byť ponímané ako Boží trest. Ježiš zmenil utrpenie na cestu, po ktorej kráčajúc dosiahneme nový život.

Jaroslav Halmo, *Kristus veľkňaz*. Zo seriálu výtvarných diel *Slovo v obraze*.

© Kláštor Premenenia Pána

Kalich spásy

Kalich, ktorý držíme v rukách a zdvíhame, musíme tiež vypíť. Piť kalich života predznamenáva, že všetko to, čo prinesie život, prispieva k nášmu najvlastnejšiemu životu. Piť kalich života znamená privlastniť si vlastnú, jedinečnú prítomnosť so všetkými radosťami a žiaľmi, stotožniť sa s ňou. Piť svoj kalich znamená rozhodnúť sa pre životnú púť, ktorá je plná nádeje, odvahy a sebadôvery, znamená to stáť vo svete so vztýčenou hlavou, dívať sa nebojácne do očí danostiam, v ktorých žijeme a celým srdcom sa im pripôsobiť.

Duchovná veľkosť človeka nemá nič do činenia s tým, aby sme sa vyvyšovali nad ostatných. Skôr to znamená byť takým veľkým, akým sa každý z nás môže stať. Opravdivá svätosť tkvie práve v tom, aby sme svoj kalich vypili a dôverovali tomu, že skrze našu vlastnú nezameniteľnú životnú cestu sa môžeme stať pre iných prameňom nádeje.

Až do dna

Piť a vypíť kalich spásy znamená vyprázdniť kalich utrpenia a radosti, aby napokon mohol Boh naplniť náš kalich čistým životom. Ježišov kalich nie je ani symbolom víťazstva, ani symbolom smrti. Jeho kalich je symbolom života – v ktorom sa strieda radosť a utrpenie – a my tento kalich držíme v rukách, zdvíhame a pijeme ako požehnanie a učíme sa ho prijať ako cestu k spásu.

Juraj Pigula OSA

Text je syntézou knihy H. Nouwena: *Can you drink the cup?*, Ave Maria Press, 1996.

Máme jedenásť mladých jahniat. Jedna kačka už sedí na vajciach a čoskoro by si mala sadnúť aj druhá, potom hádam aj hus. Sadenice papriek sú už skoro desať centimetrov veľké, tak isto aj kvety určené pre rajskú záhradu; ovocné stromy sú obielené, kričky pri kláštore obstrihané... Toto všetko sú znaky budiaceho sa života. Život je jedna z najsvätejších vecí na zemi – pochádza z ruky samotného Boha. Kniha múdrosti nazýva Boha „priateľom života“ (Múd 11,26). Nikto z nás ľudí nie je schopný niečo také vymyslieť ani utvoriť. Sú aj iné sväté veci, ale život je svätý vo svojom samom základe, čo je pravda, ktorú môže prijať aj neveriaci človek.

Keďže je svätý už život našich králikov a sliepok, o čo vzácnejší je život človeka! Jeho hodnota nezávisí od toho, či si ho niekto všima a či nie. Táto hodnota je vpísaná na tele zmŕtvychvstalého Krista písmenami jeho rán – tak ako hovorí

prorok Izaiáš: „Hľa, do dlaní som si ťa vryl!“ (Iz 49,16). Preto sa potrebujeme neustále pozeráť na rany Spasiteľa, aby sme nezabudli na to, akú máme hodnotu. Práve Ježiš nám ukázal, že za vzácnu vec sa platí vecou rovnako vzácnou: za náš život zaplatil vlastným životom. A nestratil ho, veď on je nielen tým, kto život dáva, ale on sám je život (porov. Jn 14,6).

Čo je pre mňa sväté na tomto svete? Pre čo by som sa nahneval, ak by mi to niekto vzal? Je to nejaká podstatná vec či hlúposť? Myslím si, že mnohokrát nás naši rodičia učili vážiť si sväté veci. Napríklad si spomínam na to, ako boli nahnevani moji rodičia, keď zistili, že som ich oklamal. Pre nich bola pravda svätou vecou. V mojom živote však museli uplynúť dlhé roky, kým ja sám som pochopil, že pravda je skutočne svätá vec. V tejto dobe pandémie si hlboko uvedomujem, aká svätá vec je Eucharistia, a preto by k nej nikto nemal obmedzovať prístup. Vidím tiež čoraz viac, aký svätý čas je pre mňa okamih modlitby a že sa musím niekedy zo všetkých síl snažiť, aby som ho nestratil.

Pravda, Eucharistia, modlitba... Samozrejme, každý pokladá nejakú vec za svätú. Je to prirodzené. Musíme si dať ale pozor. Lebo keď svätý pre nás prestáva byť Boh alebo niečo pochádzajúce z Božích rúk, svätým sa stáva náš ľudský rozmar. Na miesto Boha kladieme seba. A to je nebezpečné. Kráľ Dávid povedal: „No nech padnem do Pánovej ruky, lebo jeho milosrdenstvo je veľké! Ale do ruky človeka nechcem padnúť.“ (1 Krn 21,13). V každom okamihu si tak vyberám medzi životom a smrťou. Aj vtedy, keď dostanem týždennú službu na hospodárstve.

o. Jakub Kaliński OSB

Kalich

Prihodilo sa to pred rokmi a iba raz, že som videl kalich. Ozajstný *kalich*. Samozrejme, videl som veľa kalichov, ale v tomto prípade nešlo iba o vnímanie zrakom; bolo to stretnutie. Stalo sa to v Beurone, keď mi láskavý mních, ktorý mal na starosti posvätné nádoby, ukazoval poklady kláštornej sakristie.

Širokou päťou stál pevne na zemi. Jeho noha, hranatá, skromne krehká a tenká, sa dvíhala nahor akoby tlakom zhmotnenej energie. Niečo nad polovicou vzdialenosti od zeme sa rozširovala do prstenca a potom smerom nahor najprv koncentrovala svoju silu do tenkého prúžku usporiadaným náporom, aby sa potom rozletela do bohatých lúpeňov, tenučkých, ale mocných. V nich sa ukrýval pohár, srdce kalicha.

Vďaka tomuto kalichu som na chvíľku zachytil zmysel sviatosti. Pevná päta, mocný kmeň tepaný z kovu, aby uniesol váhu, disciplinovaná,

zhromaždená sila kvitnúca do kalicha, ktorý je otvorený ako priehľad, môže znamenať len jedno poslanie: prijímať a uchovávať.

Čistá nádoba posvätného tajomstva prijíma a chráni vo svojich temne lesknúcich sa hĺbkinách božské kvapky milostivej, životodarnej krvi, ktorá je čistý oheň, čistá láska.

Napadla mi ďalšia myšlienka či intuícia. Kalich predstavuje celý stvorený vesmír. Tento vesmír má len jedno určenie, jeden konečný zmysel: človeka, živú bytosť s jeho dušou a telom a nepokojným srdcom. Svätý Augustín má jeden úžasný výrok: „To, čo robí človeka tým, čím je, je jeho schopnosť prijať Boha a verne uchovávať jeho lásku.“

Z knihy Romana Guardiniho *Von heiligen Zeichen* preložil o. Ján

Kalich opáta Sugera

Jedným z najznámejších liturgických predmetov stredovekého obdobia je kalich opáta Sugera (na obrázku), ktorý je dnes súčasťou expozície v Národnej galérii umenia v americkom Washingtone. Kalich bol vyrobený okolo roku 1140 v Benediktínskom opátstve St. Denis pri Paríži na tom istom mieste a za čias toho istého opáta Sugera, pod vedením ktorého sa pri prestavbe kláštorného kostola zrodil gotický štýl architektúry. Hlavná časť kalicha – vlnitá čaša vytesaná zo sardonyxového kameňa v helénskej Alexandrii – mala viac ako tisíc rokov, keď ju dal opát zlatníkom vložiť do prstenca na širokom podstavci. Vo svojich spisoch Suger čašu opísal ako „sčasti sardónyx a sčasti opál, pričom červená farba prvého kameňa sa prelína s čiernou farbou druhého...“. Kalich bol neskôr ešte obohatený zlatými medailónmi, porcelánovými prvkami, vzácnymi kameňmi a perlami. Vzácnosť a nádhera kalicha pripomínajú veriacemu človeku nekonečnú hodnotu Kristovej krvi: „Boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškvrneného Baránka.“ (1 Pt 1,18b-19).

Opátstvo Blahoslavenej Panny Márie v Krásnej nad Hornádom

cca 1143 – 1. polovica 16. storočia

Benediktínski mnísi sa v Krásnej nad Hornádom pri Košiciach usadili koncom 11. alebo začiatkom 12. storočia na opevnenom mieste kráľovskej vojenskej stráže v blízkosti sútoku riek Hornád a Torysa pri dôležitej obchodnej ceste, ktorá viedla povodím Torysy cez Šariš do Poľska. Presný dátum založenia kláštora nie je známy. Podľa prvej písomnej správy o kláštore v Bratislavských análoch posvätil jágerský biskup Martýrius v Krásnej opátstvo zasvätené Panne Márii v roku 1143 za vlády uhorského kráľa Gejzu II. z rodu Arpádovcov (1141 – 1161). Tejto posviacke muselo predchádzať kratšie či dlhšie obdobie stavebnej činnosti mníchov, ktorí si kostol darovaný šľachtickou rodinou Abovcov prestavali na románsku baziliku s príhlým kláštorom. Podľa rozsiahleho archeologického výskumu z rokov 1971 – 1981 kláštorný komplex po svojom dobudovaní koncom 12. storočia neprešiel podstatnými stavebnými úpravami, preto je možné na základe jeho pozostatkov po-

znávať podobu najstarších kláštorov na našom území.

Kláštorný komplex mal štvorcový pôdorys. Na južnej strane stála bazilika so sakristiou, ktorá vznikla prestavbou pôvodného malého kostola. Kláštor bol situovaný vo východnom krídle. V severovýchodnom nároží sa nachádzala rotunda – ojedinelý typ svojím zakomponovaním do kláštorného komplexu. Veľkosť kláštora a kláštornej baziliky svedčia o intenzívnom živote mníchov, o ich bohatej stavebnej činnosti a dobrej hospodárskej situácii.

Benediktíni v Krásnej mali bezpochyby priaznivý vplyv na rozvoj stredovekých Košíc. Z historických zdrojov sú však známe aj spory medzi mestom a opátstvom, napríklad spor o vinice na príľahlých kláštorných pozemkoch, kde neskôr vznikla dedina Vyšné Opátske (dnes mestská časť Košíc).

Opátstvo bolo v nasledujúcich rokoch vystavené neustálym útokom, až nakoniec požiadalo o pomoc kráľa Vladislava II. (1490 – 1516). Vladislav II. nato požiadal mesto Košice, aby chránili opáta Ondreja. Po bitke pri Moháči v roku 1526 a po protestantskej reformácii už nebolo možné obnoviť pôvodný stav. V prvej polovici 16. storočia tak došlo k zániku Opátstva Panny Márie. Majetky bývalého opátstva v Krásnej nad Hornádom daroval v roku 1561 panovník Ferdinand jezuitom, aby z výnosu opátstva vydržovali kolégium v Trnave.

Na podkladoch knihy Bela Pollu
*Košice-Krásna: k stredovekým
dejinám Krásnej nad Hornádom*
spracovali
br. Svorad Mária a o. Ján

Elio Guerriero

Služobník Boha a ľudstva

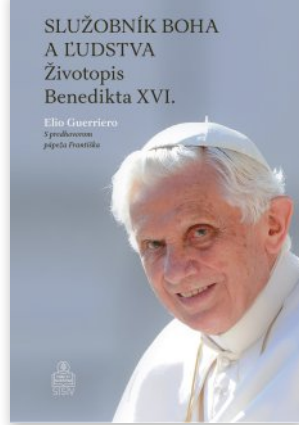
Životopis Benedikta XVI.

V súlade s tradíciou mníšskeho života podľa Benediktovej reguly v čase obeda a večere počúvame na pokračovanie čítanie z niektorej dobrej a poučnej knihy. V tomto slúpkčku sa s našimi čitateľmi chceme podeliť s našou lektúrou.

V minulom roku vydal Spolok svätého Vojtecha pozoruhodnú knihu, v ktorej taliansky spisovateľ Elio Guerriero zachytáva život emeritného pápeža Benedikta XVI. Publikácia je rozsiahla a pestrá ako život a dielo samotného pápeža. Krátke kapitoly sú akoby fotografiami, ktoré s nadhľadom zobrazujú lásku mladého Josepha Ratzingera k rodnému Bavorsku, zábery vojnového Nemec-ka, ako aj jeho zanietené študijné úsilie, či rôznorodé prúdy teológie 20. storočia, v ktorých jasne vystupuje pápežov čistý a rozhodný charakter.

Zaujímavé sú obrazy jeho významného teologického prínosu počas Druhého vatikánskeho koncilu, ale aj starostlivosť arcibiskupa Ratzingera o Mníchovskú diecézu. A tak sa pri čítaní tejto knihy dozvieme viac nielen o živote emeritného pápeža, ale aj o histórii a spoločnosti, teológii a Cirkvi, ktorých tvorivou súčasťou bol tento výnimočný človek.

Ako ukážku vyberám slová Benedikta XVI. z osobného rozhovoru s autorom jeho životopisu, ktorý je akýmsi bonusom ku knihe: „Na mojej ceste ma nesprevádzalo len nebo. Denne som dostával početné listy nielen od veľkých tohto sveta,

ale aj od skromných a jednoduchých ľudí, ktorí ma chceli informovať, že sú pri mne, že sa za mňa modlia. Preto som ani v ťažkých chvíľach nestrácal dôveru a istotu, že Cirkev vedie Pán a že môžem späť do jeho rúk vložiť mandát, ktorý mi zveril v deň zvolenia. Napokon túto podporu cítim naďalej aj po odstúpení, za čo môžem byť len vďačný Pánovi a všetkým, ktorí mi vyjadрили a stále prejavujú svoju lásku.“

PS: Knihu sme pri našich obedoch ešte stále nedočítali, a tak aj ja sám netrpezlivo čakám na to, ako pápež Benedikt XVI. zvládla náročné posledné roky svojho pontifikátu a tiež svoje rozhodnutie odísť do úzadia modlitby vo Vatikánskych záhradách.

br. Juraj

Ivan Modoroši (*1976) je kňazom Žilinskej diecézy a teológom, ktorý sa venuje štúdiu východnej kresťanskej spirituality a pentekostalizmu (protestantského hnutia širokého spektra, ktoré je zamerané na osobnú skúsenosť s Bohom prostredníctvom Ducha Svätého). S mníšskym spoločenstvom v Sampore ho spája obojstranná priazeň a intenzívna spolupráca. V závere minulého roka na pozvanie otca priora viedol ako exercitátor naše komunitné duchovné cvičenia. Zroveň sa s ním už štvrtý rok stretávame každý mesiac v rámci pravidelných prednášok; aktuálne ide o cyklus prednášok *Liturgický rok s ikonami*, počas ktorých nám predstavuje spiritualitu ikon zo vzácnnej zbierky Milana Urbaníka zo žilinskej expozície *Ikony*. Pravidelná prítomnosť o. Ivana v kláštore, ktorá okrem iného priniesla ovocie rozvíjajúceho sa priateľstva a objavovania spoločných teologických záujmov, dala priestor na to, aby som mu položil niekoľko otázok pre náš časopis.

Hoci si teológiu začal študovať pred dlhým časom, za kňaza si bol vysvätený len pred necelými tromi rokmi. Môžeš nám priblížiť svoju cestu ku kňazskej službe?

Je pravda, že teológiu som začal študovať v roku 1994 a štúdium som skončil v roku 2001. Moji spolužiaci sa stali kňazmi v roku 2000 a ja o osemnásť rokov neskôr. Mal som svoju cestu naplánovanú inak, Boh to však urobil po svojom. Podobne ako s Jonášom, ktorý si naschvál šiel svojou cestou tak, aby nikdy nedošiel do Ninive. Boh však otočil jeho rozhodnutia pre svoj vlastný zámer, aby do Ninive napokon pri-

šiel. Najprv som si cestu ku kňazstvu odložil o rok a bolo z toho dlhých osemnásť rokov, ktoré ušli rýchlo. Nelutujem tento dlhý čas, lebo mi dal veľmi veľa. Zaiste aj vzal, ale to patrí k ceste. Hoci na ceste strácame vždy veľa, omnoho viac získavame. Zmyslom cesty však nie je cesta, ale cieľ. Boh dokáže využiť všetko vo svoj prospech, a tak nič nie je nikdy stratené, kým žijeme a všetko môže slúžiť na spásu. Dokonca aj to, čo sa nepodarí. Aj to je možné zakomponovať do dejín vlastnej spásy.

Stal si sa odborníkom na teológiu kresťanského východu. Ako sa zrodil tvoj záujem o tradíciu a spiritualitu východnej cirkvi?

Použil si vzletné slovo odborník, ale ďakujem. Zaujímam sa o východnú kresťanskú tradíciu, vyjadriac to heslom kardinála Špidlíka: *Ex toto corde*. Ústredné je práve slovo srdce. Mám rád filozofiu aj teológiu (okrem iného). Máme krásnu tradíciu latinského Západu, ktorú by som nikdy neopustil. Avšak pri stretnutí s kresťanským Východom ma niečo „chytilo“ za srdce – ako keď máš zimomriavky alebo cítiš, že „toto je ono“. Jednota, o ktorú sme ako bratia a sestry vo viere prišli v priebehu dvoch tisícročí, nás obrala o rozmanitosť a inakosť, ktorá tu rozhodne má byť. Môj záujem pramení z toho, že môžem vidieť skutočnosť z rôznych pohľadov. A k tomuto všetkému ma priviedli stretnutia s inšpiratívnymi ľuďmi, čítanie ruskej klasiky a študijné pobyty na Orientálnom inštitúte v Ríme. Tam, kde máme srdce, tam je náš poklad. Tak to vnímam. A myslím si, že vzájomné poznanie nie je zdrojom rozdelenia a hnevu, ale naopak, je zdrojom obdivu, obohatenia

a vzájomnej lásky. Milovať môžeme len to, čo poznávame.

V cykle prednášok v kláštore nám ponúkaš výklad východných ikon. V čom spočíva krása ikon a ako sa podľa teba môžu prihovárať dnešným kresťanom?

Ikona je okno do duchovného sveta. Z každého okna v dome máme iný výhľad a vždy môžeme vidieť niečo iné. Svet za oknom je totiž pestrý a mení sa. Podobne prostredníctvom ikony nahliadame do duchovného sveta, ktorý nám odhaľuje svoje tajomstvá. Je totiž nekonečne pestrý a nedá sa uchopiť pomocou rozumu, ale cez symboly, ktoré ikony sprítomňujú. Ikona nie je ako nejaký obraz, ktorý chce verne zachytiť realitu. Ona chce zachytiť oslávený, nebeský svet, ktorý má svoje symboly, avšak vychádza z pozemského sveta. To, čo žijeme tu, je totiž nesmierne dôležité, lebo to s nami ide do večnosti a bude tam raz oslávené. Aj Kristove rany, ktoré ho veľmi boleli, sa stali významným víťazstva, oslávenými ranami. Ježiš sa ich po zmŕtvychvstaní nezabavil, ale navždy svietia vo večnosti, lebo sú ranami vykúpenia. To je pre mňa ikona a jej poslanstvo. A preto si myslím, že je dôležitá v živote kresťana, v liturgii a v umení, ktoré pozdvihuje do večnosti.

Počas duchovných cvičení si nám predstavoval náuku kresťanského života podľa otcov púšte a mníchov východnej kresťanskej tradície. Čo teba osobne inšpiruje na mníšskom spôsobe života?

Na živote mníchov je krásne to, že chceli byť naplno kresťanmi a hľadali spásu. Zároveň boli ľuďmi, ktorí si

kládli rovnaké otázky ako my. Za ich trvalé poslanstvo považujem vernosť spôsobu života, ktorý si na začiatku zvolili. To neznamená, že nemôžeme mať plány a túžby, ale všetko má slúžiť na to, aby sme zostali verní svojej ceste, po ktorej kráčame do večnosti. Môžeme meniť rytmus chôdze, jednotlivé zastávky, ale nikdy nie cestu. Oni neutekali zo sveta preto, žeby bol svet zlý, ale preto, že ho chceli premeniť a naplniť Duchom Svätým. Svet je zlý potiaľ, po-

kiaľ ma odvádza od Krista a je krásny potiaľ, pokiaľ ma ku Kristovi privádza. Z tohto vyplýva dôležité poslanstvo o dvoch extrémoch, ktorým sa máme vyhýbať. Na jednej strane nesmieme zbožšťovať pozemskú existenciu a na strane druhej musíme dávať pozor, aby sme nezačali pokladať krásny Boží svet a jeho dielo za niečo zlé. Boh všetko, čo stvoril, stvoril krásne. Iba my z toho všetkého môžeme urobiť modlu. Mnisi nás učia tým, že sa stiahli zo sveta, aby k nemu našli vzťah a neurobili si z neho modlu.

Aký odkaz by si chcel odovzdať našim čitateľom počas tohtoročnej Veľkej noci?

V našom živote sú skutočnosti, ktoré vieme ovplyvniť, ale väčšinu vecí ovplyvniť nevieme. Vedieť prijať tie druhé skutočnosti, je najväčším darom a podľa mňa tie sú najpevnejšími časťami nášho mostu, cez ktorý kráčame do večnosti. Často je to však veľmi ťažké. Kristus prijal limity človečenstva, aby nám ukázal, slovami sv. Bazila, že človek je veľká vec. Ak sa Boh rozhodol vziať si telo

a v tomto tele vstal zmŕtvych, potom musíme mať k človečenstvu blízko. Zmyslom života je teda naplniť to, ako si nás Boh „vysníval“. Každý jeden z nás je kamienkom do mozaiky Božieho domu s miestom, ktoré mu určil Boh. Každému čitateľovi prajem, aby sa s pohľadom viery upretým na Kristovo zmŕtvychvstanie stále viac stával tým človekom, ktorým má byť podľa Božieho plánu v nebeskom Jeruzaleme.

Za rozhovor ďakuje **a. Ján**

Nevädnučí kvet

(Grécko, pol. 18. storočia)

Motív zobrazenia ikony *Nevädnučí kvet* (niekedy nazývanej aj Voňavý kvet) je veľmi zriedkavý. Viaže sa na zázrak v gréckej dedinke Kefalonia, blízko polostrova Athos, kde pred obrazom Bohorodičky každý rok 25. marca na sviatok Zvestovania Pána rozkvitnú suché stonky kvetov a vydržia bez vody až do sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky 15. augusta (v Rímskej cirkvi slávnosť Nanebovzatia Panny Márie), teda takmer pol roka.

Centrálnou postavou ikony je sediaca Božia Matka. V ľavej ruke drží dieťa Ježiša zobrazeného ako mládenca Emanuela a v pravej ružový kvet, symbol telesnej a predovšetkým duchovnej čistoty a nevinnosti. Emanuel má v rukách vládarske atribúty žezlo a jablko. Jeho odev je zlatý – kráľovský, bohato zdobený kvetinovými ornamentmi. Tie isté ornamente má aj Bohorodička na štóle spodnej modrej tuniky, previazanej tromi smermi, čo je sýrsky symbol panenstva. Jej vrchný odev je červenej farby so zlatým lemom a bohato ozdobený kvetmi. Ten istý vzhľad má *maforion* – závoj, pod ktorým sa na-

chádza modrý čepiec. Táto kompozícia farieb poukazuje na kráľovskú a vznesenú dôstojnosť Matky a Syna.

Dvaja anjeli v horných rohoch ikony kladú na hlavu Božej Matky majestátnu kráľovskú korunu vykladanú perlami, rubínmi a smaragdmi. Na zlatých kartušiach nesú iniciály MP OV, čo značí *Theotokos* – Bohorodička. Nad nimi veje biela stuha s oslavným veršom hymnu Akatist k Presvätej Bohorodičke, z ktorého ikona čerpá svoj duchovný námet.

Po stranách vidieť na oblakoch symboly starozákonných prorokov, v ktorých sa ukrývajú proctvá o Božej Matke. Vľavo sú to: krčah živej vody z jeruzalemskej studne – symbol kráľa Dávida, kamenné tabule – symbol Mojžiša, zlatý stolec – symbol Ezechiela a žeravý uhlík – symbol Izaiáša. Vpravo sa nachádza sedemramenný svietnik – symbol proroka Zachariáša, Boží chrám – symbol Šalamúna, rebrík – symbol Jakuba, zlatý trón – symbol Jeremiáša, rozkvitnutá palica – symbol Árona a skala – symbol proroka Daniela. Počet týchto symbolov na rozličných vyobrazeniach môže byť odlišný. Pre ilustráciu ich významu vo vzťahu k Márii možno uviesť citát z ikonografic-

kého manuálu mnícha Dionýza z Furny z prvej polovice 18. storočia:

Patriarcha Jakub drží rebrik a hovorí vo zvitku: «Videl som ťa vo sne ako rebrik, ktorý bol opretý o zem a siahal do neba». Mojžiš drží ker a hovorí vo zvitku: «Nazval som ťa krom, Panna a Božia Matka; nevšedné tajomstvo videl som v kre». Áron drží prút okrášlený kvetmi a hovorí vo zvitku: «Tento prút mi predpovedal, čistá Panna, že z teba, podobnej rastline, vykvitol Stvoriteľ».

Dávid drží archu a hovorí vo zvitku: «Ó, Dievča! Ako prvý som ťa nazval požehnanou archou, keď som videl krásu chrámu». Šalamún nesie posteľ a hovorí vo zvitku: «Ako prvý som ťa nazval lôžkom kráľa, keď som zvestoval tvoje divy». Izaiáš drží kliešte a hovorí vo zvitku: «Ako prvý som ťa nazval, Panna, kliešťami na žeravé uhľiky a trónom kráľa». Jeremiáš ukazuje

na Božiu Matku a hovorí vo zvitku: «Videl som ťa, Panna, dievčina Izraela, ako vedieš mládenca po cestách života». Ezechiel drží bránu a hovorí vo zvitku: «Videl som ťa ako Bránu zatvorenú Bohom, cez ktorú prešiel jedine Boh všetkých». Daniel drží vrch a hovorí vo zvitku: «Vopred som ťa nazval duchovným vrchom; z ktorého bola vytrhnutá skala, Panna, prečistá Matka». Zachariáš drží sedemramenný svietnik a hovorí vo zvitku: «Videl som ťa ako sedemramenný svietnik, ktorý duchovným svetlom osvecuje svet.»

Pred ikonou Božej Matky *Nevädnući kvet* sa veriaci tradične modlia za zachovanie zbožného života, za čistotu a bezúhonnosť, pri výbere budúceho manžela, pri vstupe do manželstva, o manželské šťastie. Jej duchovným poslanstvom je úcta tajomstva Máriinej čistoty, nevinnosti a neporušiteľnosti. Panna Mária bola Bohom vyvolená, počatá bez hriechu a zasvätená Bohu v chráme. Dostala milosť zostať čistá až do svojho zosnutia – nanebovzatia. Mária žila s Ježišom, Otcom a Duchom Božím v harmónii. V úplnej dôvere a oddanosti Jeho Slovu naplnila svoju úlohu spolu s Jozefom. Ona neanalyzovala Božie slovo, ale ho uchovávala s vierou a láskou vo svojom srdci, a tak sa stali krásnym vzorom muža a ženy v povolani rodiny, ktorá je aj napriek nepriazne okolností a doby neustále a hojne požehnávaná a ochraňovaná Bohom.

V každom z nás je Božia hĺbka a človek túži po jej naplnení vo svojom poslaní a povolaní. Božia Matka má milosť prihovárať sa za nás u Syna práve v tejto našej najvznešenejšej úlohe byť členmi Jeho kráľovskej rodiny a žiť v čistote nádhernej a nepochopiteľnej tajomstvo Božieho kráľovstva, tak ako Mária.

Ivan Modoroši

Pozn.: Ikona *Nevädnući kvet* je súčasťou zbierky expozície Ikony v Ziline.

Máj — mesiac prislúbenia

John Henry Newman

Prečo je máj zvolený za mesiac, v ktorom si zvláštnym spôsobom uctieваме Pannu Máriu?

Prvý dôvod je v tom, že máj je časom, keď sa už skončilo obdobie ostrých mrazov, zimného snehu, chladného vetra a skorých jarných dažďov, zem vyháňa svieže rastliny a zelenie sa tráva. V tom, že kvitnú stromy a záhrady. A v tom, že dni sa predĺžili, slnko vychádza zavčasu a neskoro zapadá. Tolko potešenia a živej radosti vo vonkajšej prírode vhodne dopĺňa našu úctu k tej, ktorá je *tajomnou ružou a domom zo zlata*.

Človek však môže povedať: „To je pravda, ale v našom podnebí občas býva aj daždivý, studený máj.“ Nemožno poprieť, no stále platí, že je to čas *prísľubu a nádeje*. I keď je chladné počasie, máj zvestuje *zачiatok* leta. Vieme, že nech prší koľko chce, pekné počasie už skôr či neskôr príde. „Krása a jas,“ slovami svätopisca, „sa náhlí a nesklame; ak sa oddiali, čakaj naň, veď určite príde a nezmešká.“

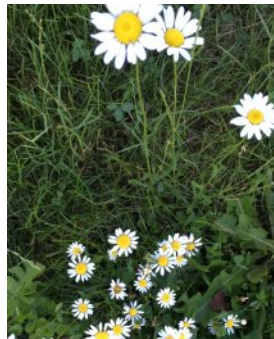
Máj je teda obdobím, ktoré, ak aj nie je naplnením, určite je *prísľubom*. A neukazuje práve táto črta najvhodnejším spôsobom na Pannu Máriu, našu nebeskú Matku, ktorej je zasvätený tento mesiac?

Prorok hovorí: „Z kmeňa Jesseho vypučí ratolesť a z jeho koreňov vykvitne výhonok.“ Kto je ten kvet, ak nie Pán Ježiš? Kto je tým kmeňom či krásnym stromom alebo krom, z ktorého rastie výhonok, ak nie Mária, rodička Pána Ježiša, Božia Matka?

Bolo predpovedané, že Boh vstúpi na našu zem. Keď sa naplnil čas, ako to bolo oznámené? Zvestoval to anjel, ktorý prišiel k Márii. „Zdravas' milosti plná,“ povedal Gabriel, „Pán s tebou; požehnaná si medzi ženami.“ Ona bola teda tým istým *prísľubom* Spasiteľovho príchodu, a preto je máj zvláštnym spôsobom jej mesiacom.

*Z knihy Meditations and Devotions
preložil o. Ján*

Jedine Bohu je vlastné byť svätý. Preto v hymne spievame „veď len Ty si svätý“. Svätosťou rozumieme neprítomnosť všetkého, čo poškrvňuje, zatienuje a znehodnocuje rozumnú prirodzenosť. Je to úplný protipól hriechu a viny.

Hovoríme, že jedine Boh je svätý, hoci všetky jeho vlastnosti sú v ňom v takej plnej miere, že o všetkých sa dá povedať, že ich má v pravom zmysle jedine on. A tak, keď ide napríklad o dobro, náš Pán povedal mladíkovi: „Nikto nie je dobrý, jedine Boh.“ Jedine on je sila, jedine on je múdrosť, jedine on je prozreteľnosť, láska, milosrdenstvo, spravodlivosť, pravda. To všetko bezpochyby platí, ale svätosť predsa označuje zvláštnu Božiu výsadu, pretože predstavuje viac ako ostatné vlastnosti; nielen Božiu zvrchovanosť nad stvorením, ale aj jeho oddelenosť od všetkých stvorení. A tak v knihe Jób čítame: „Je človek spravodlivý pred Bohom, čistý, koho porodila žena? Ak jasne nesvieti už ani mesiac, ani hviezdy nie sú v jeho očiach čisté“ (Jób 25,4-5).

Toto musíme uznať na prvom mieste. Ďalej však takisto uznávame, že Boh vo svojom milosrdenstve rozličnou mierou ponúka svoje vlastnosti rozumným stvoreniam, pričom v prvom rade ide o svätosť. Od chvíle svojho stvorenia bol Adam okrem svojej prirodzenosti človeka obdarovaný aj Božou milosťou, aby ho zjednocovala s Bohom a spravila svätým. Milosť sa preto nazýva milosťou posväcujúcou; spôsobuje svätosť, uskutočňuje spojenie medzi Bohom a človekom. Keď bol Adam v raji, mohol mať poznanie, zručnosť a mnohé ďalšie čnosti, ale tieto dary ho nespájali s jeho Stvoriteľom. Spájala ho s ním svätosť, ako dosvedčuje aj

sv. Pavol: „Bez svätosti nik neuvidí Pána“ (Hebr 12,14).

A zase, keď človek upadol do hriechu a stratil posväcujúcu milosť, zostali mu rozličné dary a preto môže byť do istej miery pravdivý, súcitný, láskavý a spravodlivý, lež tieto čnosti ho nezjednocujú s Bohom. To, čo potreboval, bola svätosť. Preto prvoradým skutkom Božej lásky k nám, ako to vidíme v evanjeliu, bolo pozdvihnúť nás z nesvätého stavu prostredníctvom sviatosti krstu, aby sa milosťou, ktorú sme tým získali, mohli nanovo otvoriť dlho zatvorené brány spojenia medzi nebom a zemou.

Vidíme teda silu hodnosti našej nebeskej Matky pri oslovení svätá Mária. Keď Boh pripravoval svojmu Synovi ľudskú matku, daroval jej najprv nepoškrvnené počatie. Nezačal darom lásky či pravdivosti, jemnosti alebo zbožnosti, hoci v čase oplývala tým všetkým. Svoje veľké dielo začal skôr než sa narodila, skôr než mohla myslieť, hovoriť a konať tým, že ju spravil svätou, a tak už počas svojho života na zemi mala domov v nebi. „Celá krásna si, Mária!“ Nikdy sa jej nedotklo žiadne pokrivenie hriechu. To ju odlišuje od všetkých svätcov. Je veľa veľkých misionárov, vyznávačov, biskupov, učiteľov, kňazov. Uskutočnili veľké diela, vzali so sebou do neba nespočítateľné množstvo obrátených duší. Mnoho trpeli a majú množstvo zásluh. Ale Mária v tomto smere odzrkadľuje svojho Syna, že kým on ako Boh je oddelený svätosťou od všetkých stvorení, ona je oddelená od všetkých anjelov a svätých, pretože je *milostiplná*.

(Z rozjímaní o Márii
v loretánskych litániách)

Benediktínski obláti sú ľudia, ktorí sa vo svojom kresťanskom povolání k svätosti inšpirujú Regulou sv. Benedikta. Hoci neopúšťajú svoje domovy, rodiny a zamestnania, aby vstúpili do kláštora ako mnísi, majú účasť na jeho živote a patria tak do „duchovnej rodiny“ benediktínov.

Aj náš kláštor má svoju rodinu oblátov. V nasledujúcich riadkoch sa o svoje prežívanie benediktínskej spirituality podelila oblátka Vierka Sobotová a oblát Miloš Kurek.

Vierka: Pokora

Vo svojej nevelkej knihe *O modlitbě s mnichy z hory Athos* dáva autor Alain Durel slovo ôsmim duchovným majstrom zo súčasnosti. Vybrala som z nej state, v ktorých otcovia hovoria o pokore. Prečo práve o pokore? – Lebo...

Otec Josef Hesychasta (1906 – 1991) *Pokora nespočíva v slovách ako – „ja som hriešnik“ a podobne. Pokora je pravda, je to poznanie, že nie som nič. Predtým, ako Boh stvoril svet, nebolo nič, iba ničota. A táto ničota sme my. Tvoja existencia začala ničotou. Tvoja matka je hlina, tvojím stvoriteľom je Boh. Máš niečo, čo by si nedostal? A keď si dostal, prečo sa vychvaľuješ, ako by si to nedostal? (porov. 1 Kor 4,7)*

Otec Efrém Katunakijský (1912 – 1998) *Ty hovoríš teologicky. Načo nám je to. Na nič. Opustil si cestu pokory a vydal si sa po ceste vznešených teologických pojmov. Opusť túto cestu a nasleduj cestu mníšsku a hovor: „Pane Ježišu, zmiluj sa nado mnou.“*

Otec Paisij z hory Athos (1924 – 1994) *Pokora je nebeské tornádo, ktoré dokáže vymaniť dušu z priepasti hriechu a vyniesť ju až do nebies.*

Po prečítaní uvedenej knižočky na základe odporúčenia o. Jozefa Brodňanského OSB sa ešte stále oboznamujem s dielom *Nebeský rebrík* sv. Jána Klimaka. Na moje veľké prekvapenie v 25. stupni „O pokore“ je uvedená myšlienka presného znenia, ktorú uvádza otec Paisij z hory Athos. „Pokora je nebeský vír“ – ...to nie je plagiat, je to zvnútornená myšlienka sv. Klimaka – kolko storočí žije! Jedine Duch Svätý v nás uchováva to, čo je pravdivé, silné a významné. Sväté písmo nám ukazuje to, čo práve potrebujeme pre svoj život a na čo hľadáme odpovede. Ďakujeme Božej prozreteľnosti za túto synchronizáciu.

Klimakov rebrík vnímam ako abecdu duchovnosti, núti nás vstrebávať, rozjímať, zvnútorňovať sa, a tak krôčik po krôčiku postupovať, vracáť sa k jeho stupňom a znovu začínať a ďakovať darom, ktoré tam nájdeme.

Jednoduché to nie je, a preto prosme o trezlivosť, pevnosť vôle a potrebnú chápacosť. Neustále ďakujeme za čas, ktorý máme pred sebou, aby sme zvnútorňovali a uskutočňovali aspoň to málo, čo s Božím požehnaním žijeme.

Miloš: Odvaha

Myšlienky podopriem otázkou: Čo v terajšej dobe okolo seba vidím?

Nuž vidím predovšetkým veľa strachu, a veľa múdrych názorov na všetko. Je zaujímavé, ako teraz všetci rozumieme medicíne. Je tu však ešte niečo viac. Od začiatku tejto pandémie vnímam príchod veľkej zmeny. Zmena neprebíha len vo vonkajšom svete, ale predovšetkým v našich vnútorných svetoch. Objavujeme svoje emócie, svoje túžby, svojich blízkych. Boli sme tuším takí rozbehnutí v živote, že sme si ani neuvedomovali, že žijeme. Teraz si uvedomujeme nielen, že žijeme, ale aj to, ako žijeme.

Musím sa priznať, že akokoľvek som sa snažil žiť svoju vieru úprimne, tak až teraz po dlhých mesiacoch bez sviatostí si uvedomujem, na čom stojí môj vzťah k Bohu. Keď sa „odlúčne“ zvyk, tradícia a pocit samozrejmosti, ostáva iba vnútro... Nie vždy sa mi žije ľahko s tým, čo v ňom nachádzam.

Učím sa predovšetkým zostať na mieste. Keďže moja povaha má rada častú zmenu a táto situácia mi zmeny robiť nedovoľuje, začínam si hlbšie uvedomovať, akých ľudí okolo seba mám. Moja životná cesta muža, otca ma učí bezpodmienečnej láske k mojim už dospelým deťom. Nie vždy mi je po vôli prijať ich originalitu. Ale práve pri nich si uvedomujem, ako ma Boh učí milovať aj ostatných.

Tu kdesi začína moja „misia“ a odpoveď na moje otázky. Objavil som, aké bohatstvo mi Boh daroval v podobe silnej rodiny, ktorá ma nielen drží pri živote v tomto čase, ale ma aj učí objavovať zmysel toho, čo sa okolo mňa deje. Taktiež cítim hlboký koreň v rodine benediktínov, ktorá ma akoby pripravovala na tento čas. Regula 7,35: „... keď mních v samotnej poslušnosti vo veciach ťažkých a protikladných alebo v akejkoľvek krivde má pokojného ducha trpezlivosti a nechabuje ani nepochybný...“ Kto vytrvá do konca, bude spasený. Aj keď nemôžeme osobne prichádzať do kláštora, cítim, že komunita bratov sa za nás každý deň modlí, tak ako sa i my obláti vo svojich osobných modlitbách prihovárame za nich.

Vôbec nechcem zľahčovať dnešnú situáciu, no cítim, že mám teraz každého človeka povzbudzovať, aby sa nebál. Aby sme nežili v strachu. Veď Ježiš hovoril, že príde čas triedenia zrn od pliev... Možno je to práve tento čas. Verím v Božiu prítomnosť v každom človeku, aj v tom, ktorý sa bojí a práve preto kričí. Kričí, že všetkému rozumie, aby necítil ten strach, ktorý má v sebe z choroby, zo smrti alebo zo straty blízkeho...

Veľmi si prajem a odovzdávam to do Jeho rúk, aby každý z nás objavil v sebe odvahu byť takým, akým nás chce mať On.

Obrazy zo života v našom kláštore

Tento chrám nech zaznie spevom
na oslavu víťazného Krista!
(porov. Veľkonočný chválospev)

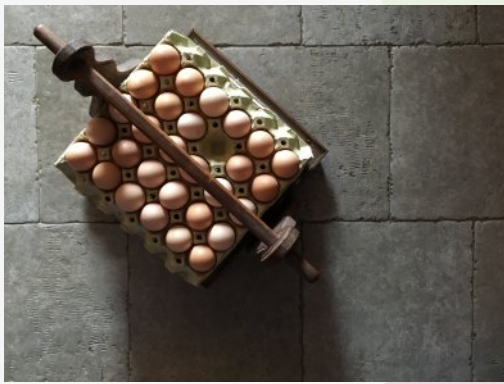

Môj Boh rozjasňuje
vo mne temnoty (Ž 18,29b).

Zo zeme vyvádzaš chlieb, ktorý dáva
silu srdcu človeka (porov. Ž 104,14-15).

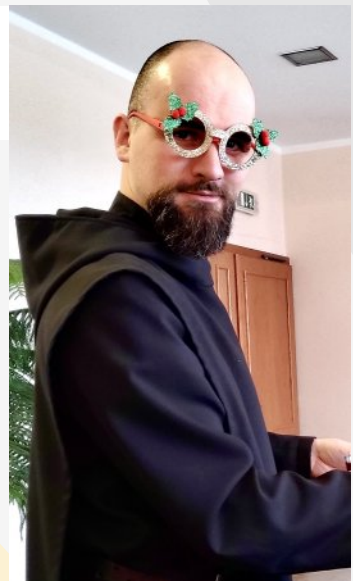

Moje ovce počúvajú môj hlas
(Jn 10,27).

Na neho hľadte
a budete žiariť
a tvár vám nesčervenie
hanbou (Ž 34,6).

Ak nebudete ako
deti, nevojdete do
nebeského
kráľovstva (Mt 18,3).

Zmena – áno či nie?

Vo vianočnom čísle *Estote Benedicti* v článku **A na záver** som naznačil, že čas sa naplnil. Biblické „všetko má svoj čas a svoju chvíľu každé úsilie pod nebom“ (Kaz 3,1) platí pre všetky skutočnosti, teda i pre prácu šéfredaktora. Prišiel čas na zmenu. Počnúc týmto číslom službu šéfredaktora preberá otec Ján

Stari ľudia sú veľmi vzácní, lebo sú svedkovia viery, učitelia života a nositelia lásky. sv. Ján Pavol II.

Dolný. Jankovi i celému redakčnému tímu prajem, aby obohatení charizmami a preniknutí novým vnutím Ducha Svätého i naďalej napomáhali k uskutoč-

ňovaniu nášho stá-leho priania: **buďte pozhnaní – estote benedicti**. Prajem im, aby bol občasník jedným z mnohých prostriedkov, cez ktorý sa pranie bude stávať skutočnosťou.

Náš otec prior Vladimír veľmi rád a ochotne pečie chlieb. A iste mnohí môžete potvrdiť, že je výborný. Utváranie občasníka bolo pre mňa rovnaké ako príprava chlebička. Tvoril som ho veľmi rád. Novému tímu prajem, aby mu nikdy nechýbala žiadna „ingrediencia“ pri stvárňovaní každého nového čísla *EsBe*. Do „penzie“ však ešte neodchádzam, nejaký čas budem mať i naďalej na starosti korešpondenciu a distribúciu. Iné vám však chcem „povedať“. Začnem podobným oslovením ako sv. Ján evanjelista:

Seniori, otcovia, mamy, mládenci, devy a deti, vám píšem,

všetci žijeme vo svete, ale sv. Ján nás vyzýva: „Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. A svet sa pomínie aj jeho žiadostivosť.“ (1 Jn 2,15.17). Ako správne žiť, aby sme sa nepominuli? Odpoveď na túto otázku nám opäť dáva sv. Ján, keď píše:

„Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky.“ (1 Jn 2,17). Obklopuje nás oveľa väčšie riziko, ako je choroba COVID, ktorá zabíja telo. Veľkým rizikom pre nás je vábivá ponuka sveta, a to, žiť život bez Boha. Sväté písmo nám radí: „Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže i dušu i telo zahubiť v pekle.“ (Mt 10,28).

Milí seniori, vyjadrujem vám veľkú vďaku za váš život s Bohom a v Bohu. Vaše svedectvo viery a lásky, ako aj ochota odovzdávať svoje bohaté skúsenosti, sú omnoho vzácnejšie ako akákoľvek ekonomická aktivita. Zostaňte naďalej verní svojmu poslaniu – ako ho charakterizoval sv. Ján Pavol II. – až do konca. Stávate sa takto pre mladších veľmi vzácnymi.

Všetkých ostatných povzbudzujem v úsilí prežívať každý deň tak, aby sa nestal pre nás hanbou, ale pochvalou. Nepodľahnime pokušeniu, aby za nás „myslel a rozhodoval“ mobil. Riadme sa vlastným rozumom osvetleným Kristovým svetlom a poslušnosťou Bohu. Nedajme si vziať Krista a nezatvoríme pred ním dvere! To by bolo našim nešťastím. Majme všetci stále na pamäti, že chlieb života sa každému veľmi rýchlo míňa a bez „Chleba života“ nedokážeme vstúpiť do šťastnej večnosti. Nerozhodnime sa pre negatívnu zmenu – žiť bez Pána! Naopak, využime tento čas pre pozitívnu zmenu! Žime novým životom so vzkrieseným Kristom, ktorý pozná cestu do života bez konca! **o. františek**

Ži tak, aby si sa ani v budúcnosti nemusel hanbiť za svoju minulosť. M. Klein

Dobre si uvedomujeme, že súčasná pandémia priniesla ekonomické straty do mnohých domácností. Aj v našom kláštore zamedzila možnosť príjmov z Domu hostí a duchovnej služby, ktorú vykonávajú kňazi kláštora. Dokončenie novej klauzúrnej časti kláštora v minulom roku nás stálo veľa investícií, ktoré stále splácame. Preto si aj v tejto situácii dovoľujeme poprosiť o finančný príspevok na náš kláštor. Máme skúsenosť, že Božia prozreteľnosť sa o nás stará zvláštnym spôsobom prostredníctvom štedrých srdc našich priateľov a podporovateľov. Za každý dar, akoľkoľvek skromný, Vám zo srdca vyprosujeme úprimné Pán Boh zaplať.

PP

Osemsmerovka

Ktosi sa spýtal abbu Antona: „Ako sa zapáčim Bohu?“ Starec odpovedal: „Zachovaj, čo ti prikazujem: Kamkoľvek ideš, maj Boha vždy pred očami. Čokoľvek robíš, maj pre to svedectvo zo Svätých písem. A neodchádzaj hneď z miesta, kde prebývaš. Zachovaj tieto...“ (dokončenie v tajničke pozostávajúcej z 20 písmen).

L S A N O M M A M S K É T I S
Á P O I M E N Ú O U P T A R U
S P E V T I N CH D I O M S V I
K A P A E I I V L R K N Á C M
A M R R T T O Ť I G O Í P E O
P B A R Á D A S T A R S S R CH
O **O** I **T** A **C** N **O** B **V** A **I** Ť **A** A
F A C I C T A N A E I V A T P
T S Ô **P** B **Ú** CH **Š** A **T** S **E** C S A
E Y M L A Ž O U K J U N R D L
G E Š C Č B R L D E E H S A M
M P E N A A É S S O L D E J U
Y L O E A N T O N A B L Á N Ž
A S K É Z A I P D U Š A I N N
Ť S O V I L N A Ž R D Z Ý A A

zdržanlivosť
poslušnosť
anachoréti
apoftegmy
Evagrius
modlitba
Pachomius
almužna
Ammonas
múdrosť

askéza
chudoba
Kellia
Nitria
Poimen
pokora
Skétis
starec
Anton
cesta

čnosť
jedlo
láska
mnísi
nádej
Pambo
práca
spása
túžba
viera
žalmy

brat
cela
duša
hlad
hnev
pôst
spev
ticho
úcta
voda

Správne riešenie nám spolu so svojou adresou pošlite e-mailom (estote@benediktini.sk) alebo poštou na adresu kláštora. Piatim vyžrebovaným výhercom pošleme pekné vecné ceny.

Maggy Masselter, *Rabbouni* (2014).
Publikované so súhlasom autora.

Nech každé ráno...

Pane, nech žiadne nové ráno
neosvieti môj život či umieranie
bez toho, aby moje „áno“
nevyznamenalo Tvoje zmŕtvychvstanie,
bez toho, aby Tvoj vánok
neosviežil moje prebúdzanie.

Nech každé jedno ráno
je veľkonočné – áno!
Nech každé vstávanie
je veľkonočné plesanie
a nech každý pád i klesanie
vyústí v kajúce jasanie!

Pane, nech každá moja chyba
v každej chvíli i v stretnutí
len k dobru sa pridá
v zmŕtvychvstalom zomknutí
a nech Ťa spoznám v každej osobe,
udalosti, chvíli či spôsobe.

Nech moje oči hľadajú čisto,
spoznajú Ťa nanovo a isto!
Nech uzrú v každej tvári
Tvoju slávu sŕa na oltári,
Teba, čo zrána nás voláš menom
sŕa Máriu v živote premenenom.
Nech môžem Ti iba slovom
„Rabbuni“ riecť v šate novom.

Blažej Štrba
2021